

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/170/2024
Identifikačné číslo spisu:	7919202692
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7919202692.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcu Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., Bratislava, Bajkalská 30, IČO: 31 335 004, proti žalovanému K. G., narodenému O., K., zast. advokátom, JUDr. Jánom Pavlíkom, Prešov, Nábrežná 13, o 8.908,68 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 12Csp/106/2019, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. júna 2024 sp. zn. 9CoCsp/22/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (prvým v poradí) z 12. júna 2020 č. k. 12Csp/106/2019-119 výrokom I. žalobu zamietol; výrokom II. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 31. marca 2022 č. k. 9CoCsp/82/2020-147 zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu zmätočnosti spočívajúcej v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie.

3. Okresný súd rozsudkom (druhým v poradí) zo 14. decembra 2022 č. k. 12Csp/106/2019 -208 výrokom I. uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi 7.498,49 eur spolu so zmluvnými úrokmi 7,49 % p. a. z istiny 7.498,49 eur od 16. júna 2016 do 6. decembra 2018 a s úrokmi z omeškania 5 % p. a. z istiny 7.498,49 eur od 16. júna 2016 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom II. žalobu vo zvyšku zamietol; výrokom III. žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 68,34 %.

3.1. V odôvodnení okresný súd uviedol, že vychádzal z medzi stranami nesporného zistenia, že žalobca ako veriteľ s S. A. ako dlžníkom a G. A. ako ďalším dlžníkom 15. augusta 2006 uzavreli zmluvu o stavebnom sporení a tiež zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, na základe ktorých veriteľ týmto poskytol mimoriadny medziúver vo výške 500.000 Sk (16.596,96 eur), z ktorého títo do pridelenia cieľovej sumy sa zaviazali (i) splácať úroky mesačne po 103,60 eur, splatné vždy k 15. dňu v mesiaci a na účet svojho stavebného sporenia (ii) pravidelne vkladať mesačne po 82,98 eur a (iii) platiť poplatok za poistenie pravidelnými mesačnými platbami po 6,64 eur, rovnako vždy do 15. dňa v mesiaci a zároveň žalovaný v hmotnoprávnom postavení ručiteľa tou istou zmluvou o úvere (strana 7) sa zaviazal plniť ručiteľský záväzok. Dlžníci mesačne splátky úveru neuhrádzali riadne a včas, žalobca úver preto zosplatnil svojím jednostranným hmotnoprávnym úkonom zo 6. júla 2015 a z dôvodu, že dlžníci v konkurznom konaní boli oddĺžení, svoju pohľadávku z úverovej zmluvy uplatnil proti ručiteľovi titulom splnenia jeho ručiteľského záväzku.

3.2. Zosplatnenie úveru pred dohodnutou dobou jeho splatnosti zmieneným úkonom veriteľa zo 6. júla 2015 súd nepovažoval za platné. Vzhľadom na to, že pôvodní dlžníci so splátkou splatnou 15. apríla 2015 boli v omeškaní dlhšie ako 3 mesiace, aplikujúc § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. (ďalej aj „OZ“) právne uzavrel, že žalobca (poslednou) výzvou zo 6. júla 2015, ktorá dlžníkom bola doručená 9. júla 2015, týchto správne, v súlade s § 53 ods. 9 OZ upozornil na právo zosplatnenia úveru a poskytol im lehotu 15 dní na úhradu omeškaných splátok, z čoho zároveň vyvodil, že žalobcovi vzniklo právo na zosplatnenie celého úveru k 16. júlu 2015 a mohol ho uplatniť do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (§ 565 OZ), t. j. v danom prípade do 15. augusta 2015; keďže z vyhlásenia veriteľa zo 16. septembra 2015 o mimoriadnej splatnosti úveru vyplynulo, že žalobca celý úver zosplatnil až k 16. septembru 2015, dané zosplatnenie považoval preto za neplatné. Pre záver o neplatnom zosplatnení úveru (i) za neplatné považoval aj následné písomné uznanie dlhu z 9. novembra 2015 s argumentom, že dlh v ňom vymedzený v tom čase neexistoval, a preto neplynula ani 10-ročná premlčacia doba, ktorú s písomným uznaním dlhu zákon spája a tiež (ii) uzavrel, že sporný úver naďalej mal byť splácaný v mesačných splátkach, a že trojročná premlčacia doba každej zo splátok plynula preto samostatne odo dňa zročnosti tej-ktorej splátky (§ 103 OZ).

3.3. Okresný súd z obsahu listinných dôkazov nachádzajúcich sa v spise zistil, že v čase jeho rozhodovania zročnými sa stali všetky neuhradené mesačné splátky od 15. apríla 2015 do 15. novembra 2018. Vzhľadom na to, že nárok žalobou na súde bol uplatnený 6. júna 2019, uzavrel, že trojročná premlčacia doba neuhradených splátok zročných od 15. apríla 2015 do 15. mája 2016 uplynula márne ešte pred podaním žaloby, a že splátka zročná 15. mája 2016 bola uhradená čiastočne, a že táto premlčaná preto je len vo zvyšku spolu s týmito ďalšími 13 splátkami; keďže za mesiace 04/2015 - 09/2015 dlžníci boli v omeškaní s úhradou úrokov vo výške 554,83 eur pozostávajúcou z 5 plných splátok po 103,60 eur a časti splátky za 04/2015, ktorá bola uhradená vo výške 66,77 eur, uzavrel, že neuhradený premlčaný zvyšok tejto splátky predstavuje preto 36,83 eur. Podľa jeho záverov celková premlčaná časť nároku žalobcu činila preto 13 x 103,60 eur + 36,83 eur, t. j. 1.383,63 eur a žalobu v tomto rozsahu preto zamietol. Rovnako pre premlčanie zamietol aj nárok na nezaplatené poistné vo výške 26,56 eur za mesiace 06/2015 - 09/2015. Žalobcovi tak prisúdil 7.498,49 eur (8.908,68 - 1.383,63 - 26,56) a priznal mu tiež nárok na zmluvné úroky 7,49 % p. a. z prisúdenej istiny 7.498,49 eur od 16. júna 2016 do 6. decembra 2018 dôvodiac, že vzhľadom na neplatné zosplatnenie úveru žalobca má nárok na zmluvné úroky popri úrokoch z omeškania až do konečnej doby splatnosti úveru. Nakoľko bolo preukázané, že žalovaný s plnením svojho peňažného záväzku sa dostal do omeškania, okresný súd uložil žalobcovi zaplatiť aj úroky z omeškania vo výške 5 % p. a. z prisúdenej istiny 7.498,49 eur od 16. júna 2016 do zaplatenia, t. j. odo dňa nasledujúceho po splatnosti prvej nepremlčanej splátky až do zaplatenia celej dlžnej prisúdenej istiny.

3.4. Námietku žalovaného, že veriteľ neuplatnením svojho nároku proti žalovaným žalobou na súde hneď po tom, ako títo so splácaním úveru sa dostali do omeškania, zaviniť nemožnosť plnenia pohľadávky dlžníkmi (§ 549 OZ), vyhodnotil okresný súd ako neopodstatnenú so záverom, že žalobca k vymáhaniu pohľadávky pristupoval objektívne aktívne a nijako nezavinil nemožnosť plnenia záväzku jeho dlžníkmi. Daný záver prijal s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania, ktorými zistil, že žalobca v danom

prípade postupoval v súlade s dohodnutými zmluvnými podmienkami, ako aj v súlade so zákonom, pretože po zosplatnení úveru postupne využíval dostupné zákonné prostriedky na vymáhanie pohľadávky, čo v konaní preukázal tým, že s dlžníkmi predovšetkým uzatvoril splátkové kalendáre, ktoré títo v období 09/2015 - 05/2019 aj plnili a uhradili žalobcovi celkovo 6.079,88 eur; v roku 2018 pritom došlo k vyhláseniu konkurzu na majetok oboch dlžníkov, pričom žalobca si prihlásil pohľadávku do konkurzného konania, kde bol uspokojený vyplatením sumy 13,18 eur a v dôsledku oddĺženia dlžníkov v konkurznom konaní jeho pohľadávka voči nim sa stala nevymáhateľnou, čo žalobcovi bolo potvrdené až 6. apríla 2019 zrušením konkurzu na dlžníka 2 z dôvodu nedostatku jeho majetku, ktorý by nepokryl ani náklady konkurzu. Nasledujúci časový úsek cca dvoch mesiacov do uplatnenia žaloby na súde proti ručiteľovi podľa záverov súdu nemožno preto považovať ani za vyčkávanie veriteľa s cieľom vymáhať čo najvyššiu čiastku od ručiteľa a rovnako ani za nedôsledné uplatňovanie práv veriteľa z hľadiska posudzovania zavinenia nemožnosti uspokojenia pohľadávky dlžníkom, keďže žalobca s požiadavkou splnenia svojej pohľadávky na ručiteľa sa obrátil, až keď bolo objektívne jasné, že dlžníci nebudú schopní svoj dlh splácať, pričom ručiteľovi už aj skôr (8. augusta 2018) poskytol splátkový kalendár, s ktorým tento aj súhlasil, ale neuhradil žiadnu splátku.

3.5. Rozhodnutie o trovách konania okresný súd odôvodnil aplikáciou zásady pomerného úspechu vo veci ustanovenej v § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ako aj tým, že z obsahu spisu nevyplynuli skutočnosti, ktoré by ako dôvody hodné osobitného zreteľa na rozhodnutie o trovách konania opodstatňovali aplikáciu § 257 CSP.

4. Krajský súd na odvolanie žalovaného rozsudkom z 26. júna 2024 č. k. 9CoCsp/22/2023 -237 zmenil časť vyhovujúceho výroku rozsudku tak, že žalovaný je povinný žalobcovi zaplatiť 7.365,72 eur so zmluvnými úrokmi tak, ako sú špecifikované v prvom výroku rozhodnutia odvolacieho súdu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku tento výrok zamietol (prvý výrok); žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 65,36 % (druhý výrok).

4.1. Krajský súd dospel k záveru o čiastočnej dôvodnosti odvolania žalovaného, keď súd prvej inštancie sa nie celkom správne vysporiadal s otázkou opodstatnenosti výšky dlhu žalovaného čo do rozsahu istiny, aj príslušenstva, neboli tak splnené podmienky na potvrdenie, ani na zrušenie jeho rozsudku v napadnutom rozsahu, preto napadnutý rozsudok postupom podľa § 388 CSP zmenil. Konštatoval správnosť skutkových a právnych úvah súdu prvej inštancie, ktorý vo veci vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa zásad ustanovených v § 191 ods. 1 CSP, z týchto dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil správny právny záver, pričom rozsudok aj náležite a riadne odôvodnil s výnimkou vyčíslenia dlžnej istiny a príslušenstva, inak je rozsudok plne akceptovateľný, presvedčivý, jasný a zrozumiteľný vrátane odpovede na všetky relevantné otázky, ktoré mali pre vec podstatný význam.

4.2. Odvolací súd vychádzajúc z obsahu spisu po oboznámení sa s dôvodmi napadnutého rozsudku, ako aj s obsahom a dôvodmi odvolania nevzhliadol na žiaden dôvod, aby sa odchyľil od správneho skutkového i právneho záveru súdu prvej inštancie ohľadom spotrebiteľského charakteru zmluvy o mimoriadnom medziúvere z 15. augusta 2006 a platného zabezpečenia pohľadávky žalobcu voči dlžníkom ručiteľským záväzkom žalovaného, ktorý na seba prevzal svojim písomným vyhlásením priamo v zmluve o mimoriadnom medziúvere a súd prvej inštancie o ňom správne konštatoval, že spĺňa všetky zákonom požadované náležitosti (32. odsek odôvodnenia rozsudku okresného súdu) o neplatnosti zosplatnenia zostatku dlhu písomným úkonom veriteľa zo 16. septembra 2015 a jeho dôvodoch (33. odsek odôvodnenia rozsudku okresného súdu), aj jeho dôsledkoch tak na neplatnosť písomného uznania dlhu z 9. novembra 2015, ako aj na premlčanie jednotlivých splátok úveru v počte a v rozsahu odôvodnenom v 34. odseku odôvodnenia rozsudku okresného súdu.

4.3. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku reagujúc na odvolacie námietky odvolateľa odvolací súd doplnil, že predmetom posudzovanej zmluvy z 15. augusta 2006 o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere medzi veriteľom a dlžníkmi bolo poskytnutie mimoriadneho medziúveru,

ktoré bolo účelovo viazané. Z uvedeného je zjavné, že predmetný mimoriadny medziúver účelovo bol viazaný spôsobom, ktorý v zmysle § 1 ods. 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch vylučuje aplikovanie ustanovení tohto zákona na predmetnú zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere. To znamená, že hoci predmetná zmluva je zmluvou spotrebiteľskou, nie je zároveň aj zmluvou o spotrebiteľskom úvere, a to bez ohľadu na to, na aký účel dlžníci takto účelovo viazaný poskytnutý mimoriadny medziúver v skutočnosti použili a rovnako aj bez ohľadu na to, že tento ani prípadný stavebný úver nebol zabezpečený záložným právom. Na danú zmluvu možno preto aplikovať jedine ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné jeho ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, prípadne ustanovenia zákona na ochranu spotrebiteľa, nie však ustanovenia zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch.

4.4. Z týchto dôvodov všetky odvolacie námietky odvolateľa vrátane požiadavky o vydanie údajného bezdôvodného obohatenia zaplatením xx eur žalobcom v jeho prospech, ktorými tento argumentuje, že ide o spotrebiteľský úver, ktorý pre absenciu obligatórnych náležitostí pre takéto zmluvy ustanovené v zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch sa považuje za bezúčelový a bez poplatkov, bez ďalšieho neobstoja. Ide totiž o dôsledok (sankciu), ktorý zákon spája výlučne so zmluvami o spotrebiteľskom úvere, akou posudzovaná zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere nie je. Zmienená ďalšia spotrebiteľská ochrana žalovanému, ktorý ako ručiteľ v zmysle § 548 ods. 2 OZ môže proti veriteľovi uplatniť všetky námietky, ktoré by mal proti veriteľovi dlžník, ktorý bol spotrebiteľom, súdom poskytnutá v danom prípade pritom aj bola, a to napr. v podobe vyhodnotenia zosplatnenia poskytnutého mimoriadneho medziúveru za neplatný právny úkon pre nedodržanie ustanovenia § 53 ods. 9 OZ o spotrebiteľských zmluvách v spojení s jeho § 565 OZ, ako aj v podobe prihliadania na zmluvnú podmienku v čl. II. zmluvy v rozsahu odvolateľom namietaného poplatku za bienko zmenku a za spracovanie poskytnutého medziúveru odvolacím súdom, ako je uvedené neskôr v tomto odôvodnení.

4.5. Námietka odvolateľa, že posudzovaná zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom z dôvodu jeho neurčitosti pre absenciu údajov o konečnej splatnosti úveru (§ 39 OZ), rovnako neobstoja. V danom prípade nemožno opomíňať, že zmluvný vzťah medzi veriteľom a dlžníkmi bol osobitným typom zmluvy upraveným zákonom č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení, v dôsledku čoho dlžníkom nebol poskytnutý úver, ale do pridelenia cieľovej sumy, čím zároveň takto bola vymedzená aj doba jeho splácania, im bol poskytnutý tzv. mimoriadny medziúver, ktorý po splnení dohodnutých podmienok sa mal zmeniť na stavebný úver. Pretože v zmysle čl. II. zmluvy mimoriadny medziúver sa poskytoval do pridelenia cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení, aj námietka odvolateľa o neurčitosti daného právneho úkonu pre absenciu doby splácania mimoriadneho medziúveru je preto právne irelevantná.

4.6. Odvolací súd za správne považoval aj podrobné a presvedčivé závery súdu prvej inštancie v tom smere ako sa vysporiadal s obranou žalovaného o údajnom naplnení zákonných predpokladov na oprávnené odopretie plnenia veriteľovi ručiteľom (§ 549 OZ). Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že bremeno dokazovania v smere preukázania všetkých postulátov tejto obrany ručiteľa, a to predovšetkým existencie príčinnej súvislosti medzi zavineným konaním, resp. opomenutím konania veriteľa a neschopnosťou dlžníka uspokojiť pohľadávku veriteľa, je na ručiteľovi.

4.7. Námietky odvolateľa však obstoja, pokiaľ tento sa domáhal zohľadnenia skutočnosti, že dlžníci titulom úveru od veriteľa v skutočnosti neobdržali v zmluve deklarovaných 500.000 Sk, ale len 496.000 Sk, pričom rozdiel tvorili poplatky za spracovanie úveru a za bienko zmenku, ktoré dlžníkom poskytnuté ani neboli, čo spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, keďže v tomto rozsahu veriteľ od spotrebiteľa požadoval preto uhradenie plnení vrátane úrokov z nich, hoci tento protiplnenie za to nedostal, sporné poplatky sa im zaúčtovali pri prvej výplate mimoriadneho medziúveru, takže celková výška mimoriadneho medziúveru bola znížená o ich výšku (čl. II. zmluvy), v tomto rozsahu ide o neprijateľnú, a preto neplatnú zmluvnú podmienku (§ 53 OZ). Ďalšími zmluvnými podmienkami, na ktoré odvolateľ poukazoval ako na neprijateľné (povinnosť plniť na základe podmienok, s ktorými nemal možnosť pred uzavretím zmluvy sa oboznámiť, zaplatenie neprimerane vysokej sumy ako sankcie spojené s neplatením jeho záväzku, rozhodcovská doložka, povinnosť platiť rôzne poplatky a pokuty za upomienky, za nevyčerpanie úveru, za poistenie, atď.), súd

nepochybil, pokiaľ ich vyhodnocovaním sa nezaoberal, keďže tieto nemali bezprostredný vplyv na výšku žalobou uplatneného nároku, t. j. neboli jeho základom. Z týchto dôvodov, keďže žalobca na základe týchto zmluvných podmienok žalovaný nárok nezaložil, je bezpredmetná aj námietka odvolateľa, že tieto zmluvné podmienky súdy v iných konaniach vyhlásili za neplatné z titulu ich neprijateľnosti; pokiaľ ide o poplatok za poistenie, v konaní žalobca preukázal, že dlžníci ešte 19. júla 2006 v postavení žiadateľov požiadali o „úver s poistením podľa sadzby poistenia Typ A“. S podmienkou, že úver, o ktorý žiadajú, bude poistený, vedeli preto zhruba mesiac vopred, než im mimoriadny medziúver vôbec bol poskytnutý, pričom ide o samostatnú formulárovú listinu, ktorá aj podľa svojho označenia a aj podľa svojho obsahu sa netýka žiadnych iných zmluvných podmienok, než podmienok poistenia (v spise na č. l. 13), v rozsahu poistného v danom prípade nejde preto o neprijateľnú zmluvnú podmienku.

4.8. Z týchto dôvodov odvolací súd na odvolanie žalovaného postupom podľa § 388 CSP zmenil preto časť vyhovujúceho výroku napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie tak, že po odrátaní poplatku za bianko zmenku a poplatku za spracovanie mimoriadneho medziúveru po prepočte na menu euro spolu vo výške 132,77 eur od súdom prvej inštancie prisúdenej istiny žalovanému uložil žalobcovi zaplatiť 7.365,72 eur vrátane zmluvných úrokov z celej prisúdenej istiny vo výške 7,49 % p. a. od 16. júna 2016 do 6. decembra 2018, pretože to po prepočte na absolútne čísla (1.390,06 eur) je menej, než by veriteľovi z celkovej výšky uplatnených zmluvných úrokov už aj s prihliadnutím na premčanie patrilo (1.878,17 eur), odvolací súd uvedené nemohol však zmeniť v neprospech odvolateľa, a v prospech žalobcu ako toho, kto odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie nepodal.

4.9. Z dôvodu, že zosplatnenie vykonané hmotnoprávnym úkonom veriteľa zo 16. septembra 2015 je neplatné, čo znamená, že dlžníci aj po tomto dátume sa do omeškania dostávali postupne mesačne po 103,60 eur, odvolateľ správne namieta, že rozhodnutie o prisúdení úrokov z omeškania už s počiatkom od 16. júna 2016 z celej prisúdenej istiny (po zohľadnení premčania) nemôže obstať ako „požiadavka veriteľa na plnenie z neplatného zosplatnenia“ a rovnako nemôže obstať ani ich prisúdenie až do zaplattenia, keďže žalobca úroky z omeškania nežiadal do zaplattenia, ale len do 6. decembra 2018, v tomto smere niet teda žalobného nároku a súd prvej inštancie v tomto žalobcovi prisúdil niečo, čo nebolo predmetom konania, na čo odvolací súd ako na vadu týkajúcu sa procesných podmienok prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP). Pretože toto pochybenie vyznelo v neprospech odvolateľa, odvolací súd rovnako, ako súd prvej inštancie vychádzajúc z prehľadu vykonania jednotlivých platieb dlžníkmi po tzv. zosplatnení v celkovej výške 6.079,88 eur (v spise na č. l. 42), rozsudok súdu prvej inštancie s prihliadnutím na výšku mesačnej splátky úrokov mimoriadneho medziúveru 103,60 eur, s ktorou dlžníci od 16. júna 2016 každomesačne sa dostávali do omeškania, zmenil tak, ako je to uvedené v enunciiate tohto rozsudku vrátane ich prisúdenia len podľa toho, ako boli predmetom konania, t. j. len do 6. decembra 2018 a vo zvyšku žalobu v napadnutom vyhovujúcom výroku preto zamietol.

4.10. Pretože išlo o zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí, odvolací súd zároveň rozhodol o nároku na náhradu trov konania (§ 262 ods. 1 CSP) aj na súde prvej inštancie (§ 396 ods. 2 CSP), a to v súlade so zásadou úspechu tak, že v konaní čiastočne úspešnému žalobcovi proti čiastočne neúspešnému žalovanému priznal nárok na pomernú náhradu jeho trov v rozsahu 65,36 %; žalobca úspech v spore mal v rozsahu 82,68 % (7.365,72 eur z celkovo uplatnených 8.908,68 eur), úspech žalovaného tak predstavuje zvyšných 17,32 % (100 - 82,68), pomerný úspech žalobcu v spore preto je 65,36 % (82,68 - 17,32). Uviedol, že o výške náhrady trov konania po právoplatnosti tohto rozhodnutia rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP). Dôvody na aplikáciu § 257 CSP čo i len sčasti v prospech neúspešného žalovaného v konaní tvrdené neboli a rovnako, ako súd prvej inštancie, ich existenciu ani odvolací súd neidentifikoval.

5. Proti všetkým výrokom rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP.

5.1. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo (§ 34 a § 355 a nasl. CSP o

odvolaní) a dospel k iným záverom, než k akým dospel okresný súd, keďže odvolací súd zmenil časť vyhovujúceho rozsudku vydaného okresným súdom, v dôsledku čoho uznal sčasti opodstatnenosť odvolacích dôvodov uvedených v odvolaní žalovaného.

5.2. To, že odvolací súd porušil základné právo, či už žalobcu alebo žalovaného podčiarkuje aj tá skutočnosť, že žalobca po vydaní rozhodnutia odvolacieho súdu kontaktoval žalovaného s tým, že došlo k chybe pri vyčíslení nároku, keďže neboli započítané prijaté vklady od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti do podania žaloby, na základe čoho výška dlžnej sumy, ku dňu 16. septembra 2024 predstavuje fixnú sumu v celkovej výške 3.824,21 eur.

5.3. Keďže odvolací súd sám dospel k tomu, že súd prvej inštancie sa nesprávne vysporiadal s otázkou výšky nároku žalobcu, mal v danej veci nariadiť pojednávanie a dať priestor na vyjadrenie žalobcovi, ako aj žalovanému, čím by sa minimálne preukázalo, že vyčíslenie nároku dovolacím súdom nie je v správnej výške. Vo vzťahu k nesprávnemu vyčísleniu výšky nároku určeného v rozhodnutí odvolacieho súdu je tiež potrebné uviesť, že táto nesprávne vyčíslená výška nároku má priamy dopad aj na rozhodnutie o výške trov, o ktorých odvolací súd rozhodol tak, že žalovaný je povinný ich zaplatiť žalobcovi v rozsahu 65,36 %.

5.4. Ďalej za nesprávnu a nedostatočne odôvodnenú je potrebné označiť argumentáciu odvolacieho súdu, prečo nevyhovel námietke zo strany žalovaného spočívajúcej v tom, že ručiteľský záväzok, ktorý na seba žalovaný prevzal podpisom poslednej strany úverovej zmluvy, na ktorej vo vzťahu k záväzku žalovaného nie je uvedená ani jeho výška a použitá je len formulácia prevzatá zo zákona („ručiteľ berie na seba voči veriteľovi povinnosť uspokojiť pohľadávku, ak ju neuspokojí dlžník“) nie je dostatočným a určitým, a preto ručenie v danom prípade ani vzniknúť nemohlo, z dôvodu ktorého bolo potrebné žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietnuť.

5.5. Žalovaný ďalej namieta nesprávnosť a nedostatočné odôvodnenie toho, ako sa odvolací súd vysporiadal s jeho námietkami ohľadom platnosti samotnej spotrebiteľskej zmluvy č. XXXXXXXX X XX z 8. augusta 2006 (správne 15. augusta 2006, pozn. dovolacieho súdu), nakoľko táto zmluva neobsahuje zákonné náležitosti podľa ustanovení OZ. Žalovaný poukazuje na ustanovenie § 37 OZ ods. 1, podľa ktorého musí byť právny úkon urobený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne. Žalovaný namietal to, čo odvolací súd nesprávne vyhodnotil, že uvedená zmluva neobsahuje údaj o konečnej splatnosti, čo znamená, že žalovanému nemohlo byť jasné, ako dlho má uvedená zmluva trvať, resp. koľko finančných prostriedkov treba na účet žalobcu celkom uhradiť. V danom prípade sa preto preukázateľne jednalo o neurčitý právny úkon, ktorý nespĺňa atribúty určitosti s odkazom na ustanovenie § 39 OZ, v dôsledku čoho je takýto úkon neplatný. Na základe tejto argumentácie žalovaného bolo nutné zo strany odvolacieho súdu konštatovať, že uvedená zmluva je neplatnou s poukazom na ustanovenie § 39 OZ, v dôsledku čoho bol dlžník povinný vrátiť len to, čo mu bolo žalobcom poskytnuté, čiže sumu vo výške 16.464,19 eur. Všetky finančné prostriedky uhradené nad túto sumu na účet žalobcu bolo preto potrebné vyhodnotiť ako bezdôvodné obohatenie zo strany žalobcu.

5.6. Je nesporným, že samotný dlžník bol v postavení spotrebiteľa, preto bez akýchkoľvek pochyb aj samotný žalovaný ako ručiteľ mohol uplatňovať všetky námietky, ktoré proti veriteľovi mohol uplatniť samotný dlžník v postavení spotrebiteľa, a to s odkazom na § 548 ods. 2 OZ a odvolací súd sa mal nimi zaoberať. Avšak námietky žalovaného ohľadom porušenia § 38 OZ, ktoré si mohol uplatniť aj samotný dlžník, odvolací súd nesprávne a nedostatočne odôvodnene neakceptoval.

5.7. Odvolací súd taktiež v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval to, že žalovaný podľa jeho názoru neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k naplneniu zákonných predpokladov na oprávnené odopretie plnenia veriteľovi ručiteľom podľa § 549 OZ. Žalovaný však vyčerpávajúco odôvodnil námietku odopretia plnenia veriteľovi ručiteľom spočívajúcu v tom, že veriteľ preukázateľne sám zavinil, že pohľadávku nemohli uspokojiť ešte samotní dlžníci, ktorí v konkurznom konaní boli oddĺžení, a preto pohľadávka veriteľa voči nim sa plynutím času stala nevymáhateľnou, keďže veriteľ preukázateľne zbytočne vyčkával s uplatnením svojho práva podaním žaloby na súde, a to minimálne od dátumu 9.

novembra 2015, kedy došlo k podpísaniu uznania dlhu až do 6. júna 2019, kedy došlo k uplatneniu nárokov žalobcu na súde prostredníctvom podanej žaloby. V danom prípade sa tak jedná preukázateľne o to, že sa jednalo o zavinené konanie, resp. opomenutie svojho práva zo strany žalobcu, keďže k uplatneniu jeho práva na súde prostredníctvom podanej žaloby došlo až 6. júna 2019, pričom svojich nárokov bol žalobca oprávnený domáhať sa pred súdom od samotných dlžníkov oveľa skôr.

5.8. Žalovaný preto s hodnotením vykonaného dokazovania odvolacím súdom spočívajúcim v tom, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k naplneniu zákonných predpokladov na oprávnené odopretie plnenia veriteľovi ručiteľom, výslovne nesúhlasí. Postupom odvolacieho súdu mu nebolo umožnené sa k týmto nesprávnym záverom odvolacieho súdu v rámci pojednávania, resp. iným vhodným spôsobom vyjadriť.

5.9. Taktiež je nutné konštatovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí zmätočnosťou, keď odvolací súd absolútne neodôvodnil, prečo sa nevysporiadal s námietkami žalovaného uvedenými v jeho odvolaní. Odvolací súd sa podľa názoru žalovaného nesprávne vysporiadal s argumentmi uvádzanými žalovaným a dôkazmi, na ktoré žalovaný poukazoval.

5.10. Taktiež v kontexte toho, že aj rozhodnutie odvolacieho súdu, proti ktorému smeruje toto dovolanie obsahuje rozhodnutie, ktoré je zjavne nesprávnym už len z pohľadu toho, že samotný žalobca po vydaní rozhodnutia oznámil žalovanému, že výška nároku priznaného súdom žalobcovi nie je správna.

5.11. Žalovaný navrhol, aby dovolací súd vydal tento rozsudok: „Rozsudok Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu, z 26. 06. 2024 sp. zn. 9CoCsp/22/2023 sa zrušuje v celom jeho rozsahu, ktorým došlo k zmene časti vyhovujúceho rozsudku Okresného súdu Trebišov č. k. 12Csp/106/2019-208 zo 14. 12. 2022. Zároveň sa v celom rozsahu zrušuje Rozsudok Okresného súdu Trebišov č. k. 12Csp/106/2019-208 zo 14. 12. 2022. Žalovanému sa priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

5.12. Dovolateľ zároveň navrhol odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 1 CSP spolu s odôvodnením.

6. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedol, že subjektívna nespokojnosť s výrokom rozsudku ešte nezakladá dovolací dôvod v zmysle ustanovení CSP. Žalobca navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného ako nedôvodné zamietol.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) nezistil splnenie predpokladov pre vyhovieť návrhu žalovaného na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo/184/2020).

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné zamietnuť.

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12.3. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Žalovaný v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietal zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu spočívajúcu v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu (nevysporiadanie sa s odvolacími námietkami), v nedostatkoch v dokazovaní, keď nesúhlasí s hodnotením vykonaného dokazovania odvolacím súdom a jeho záverom, že neuniesol dôkazné bremeno. Tiež namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal v danej veci nariadiť pojednávanie.

14. K námietke nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosti) rozsudku odvolacieho súdu považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), vyplýva, že základné právo podľa čl. 46

ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový (skutočný) stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné (arbitrárne), neudržateľné ani prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov.

14.1. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať aj v ústavnom a zákonom procesnoprávnom rámci, ktorý predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11).

14.2. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Sériá A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inak povedané judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument účastníka konania, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

15. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd k námietke nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, a teda jeho nepreskúmateľnosti, môže len konštatovať, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu známosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu a preskúmaní rozsudku odvolacieho súdu dospel k záveru, že jeho odôvodnenie nevybočuje z limitov spravodlivého procesu, je dostatočné, logické a primerané, reagujúce na podstatné námietky sporu. Odvolací súd svoje potvrdzujúce rozhodnutie odôvodnil úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné.

15.1. V dôvodoch svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 16. až 29.) aj vo väzbe na rozhodnutie súdu prvej inštancie (body 17. až 19. rozsudku odvolacieho súdu), nevyplýva nedostatočnosť, či nepresvedčivosť, ani absencia o podstatných skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Odvolací súd uviedol, čo je predmetom konania, aké skutočnosti tvrdili sporové strany, z ktorých vykonaných dôkazov vychádzal, ako ich vyhodnotil, aký skutkový a právny záver prijal, pričom jasne a zrozumiteľne vysvetlil, ktoré skutočnosti vzal za preukázané, teda z akého skutkového stavu veci vychádzal, ktoré ustanovenia zákona aplikoval a ako vec právne posúdil, zároveň sa vysporiadal s podstatnými vyjadreniami a námietkami strán konania. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil.

15.2. Konkrétne pokiaľ dovolateľ namietal nesprávnosť a nedostatočnosť odôvodnenia rozsudku

odvolacieho súdu v časti argumentácie odvolacieho súdu o nevyhovení námietke žalovaného vo vzťahu k ručiteľskému záväzku, ktorý podľa žalovaného v danom prípade ani vzniknúť nemohol (bližšie pozri bod 5.4. tohto rozhodnutia), v reakcii na uvedené dovolací súd poukazuje na bod 19. rozsudku odvolacieho súdu a v ňom odvolacím súdom konštatovanú správnosť skutkového i právneho záveru súdu prvej inštancie o platnom zabezpečení pohľadávky žalobcu voči dlžníkom ručiteľským záväzkom žalovaného. Z uvedeného vyplýva jednota rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie, ktorý v bode 32. uviedol: „V prvom rade sa súd zaoberal otázkou aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie. Keďže predmet sporu sa týka zmluvy o úvere, súd má za preukázané, že žalobca ako právnická osoba v rámci svojej činnosti na trhu poskytol pôvodným dlžníkom (fyzickým osobám) úver. Spolu s pôvodnými dlžníkmi sa žalovaný, ako fyzická osoba, zaviazal uspokojiť pohľadávku žalobcu, ak ju neuspokojia pôvodní dlžníci. Z uvedeného je zrejmé, že pohľadávka, ktorá vznikla zo Zmluvy o úvere, bola zabezpečená ručiteľským záväzkom, ktorý na seba prevzal žalovaný. V súvislosti s platnosťou ručiteľského záväzku súd konštatuje, že spĺňa všetky zákonom požadované náležitosti, keďže žalovaný písomným vyhlásením prevzal na seba tento záväzok. Zároveň zo Zmluvy o úvere vyplýva, že žalovaný bol identifikovaný ako ručiteľ v záhlaví predmetnej zmluvy na základe osobných údajov v rozsahu meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, osobného stavu a adresy pobytu. Samotná formulácia ručiteľského záväzku sa nachádza na poslednej strane Zmluvy o úvere, pričom spĺňa požiadavky určitosti a zrozumiteľnosti. Rozsah a konkretizácia pohľadávky, ktorú by mal ručiteľ v prípade neplnenia si povinnosti dlžníkov plniť veriteľovi, je vymedzená v článku I. a II. Zmluvy o úvere a zároveň vlastnoručným podpisom žalovaný prejavil slobodne a vážne prevziať na seba záväzok pôvodných dlžníkov. Z listinných dôkazov je preukázané, že pôvodní dlžníci si neplnili svoju povinnosť platiť mesačné pohľadávky riadne a včas a zároveň boli v konkurznom konaní oddĺžení. Z uvedeného dôvodu sa pohľadávka veriteľa stala voči nim nevymáhateľnou a svoje nároky zo zmluvy si žalobca uplatnil voči žalovanému ako ručiteľovi. Keďže Zmluva o úvere je spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52 ods. 1 OZ, žalovanému ako ručiteľovi podľa § 548 ods. 2 OZ zostali zachované všetky námietky, ktoré by mali proti veriteľovi dlžníci. Zároveň v nadväznosti na uvedené ustanovenia zákona, žalovaný nadobudol postavenie spotrebiteľa v danom zmluvnom vzťahu.“ V rozpore s uvedeným potom vyznieva tvrdenie dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu v o väzbe na jeho námietku, že ručiteľský záväzok vzniknúť nemohol.

15.3. Žalovaný ďalej vytýkal nesprávnosť a nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v časti jeho odvolacích námietok ohľadom platnosti samotnej spotrebiteľskej zmluvy z 15. augusta 2006 pre absenciu zákonných náležitostí (bližšie pozri bod 5.5. tohto rozhodnutia). K čomu dovolací súd poukazuje na body 23. až 25. rozsudku odvolacieho súdu a záver odvolacieho súdu vyjadrený v bode 25. takto: „Námietka odvolateľa, že posudzovaná zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom z dôvodu jeho neurčitosti pre absenciu údajov o konečnej splatnosti úveru (§ 39 OZ), rovnako neobstoí. V danom prípade nemožno opomíňať, že zmluvný vzťah medzi veriteľom a dlžníkmi bol osobitným typom zmluvy upraveným zákonom č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení, v dôsledku čoho dlžníkom nebol poskytnutý úver, ale do pridelenia cieľovej sumy, čím zároveň takto bola vymedzená aj doba jeho splácania, im bol poskytnutý tzv. mimoriadny medziúver, ktorý po splnení dohodnutých podmienok sa mal zmeniť na stavebný úver. Pretože v zmysle čl. II. zmluvy mimoriadny medziúver sa poskytoval do pridelenia cieľovej sumy zmluvy o stavebnom sporení, aj námietka odvolateľa o neurčitosti daného právneho úkonu pre absenciu doby splácania mimoriadneho medziúveru je preto právne irelevantná.“ V rozpore s uvedeným potom vyznieva aj výhrada dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu vo väzbe na jeho odvolacie námietky ohľadom platnosti spotrebiteľskej zmluvy.

16. Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj vo väzbe na rozhodnutie súdu prvej inštancie (pozri body 16. až 19. rozsudku odvolacieho súdu) zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené. Skutočnosť, že dovolateľ sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie), nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o neodôvodnenosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393

ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces.

17. V rozpore s konštatovaním vyššie potom vyznieva tvrdenie dovolateľa o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu a nevysporiadaní sa s jeho odvolacími námietkami významnými pre rozhodnutie sporu. K uvedenému dovolací súd poznamenáva, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

18. V reakcii na ďalšie dovolacie argumenty žalovaného dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Žalovaný preto neopodstatnene namietal, že odvolací súd mu nedostatočným odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. K námietke dovolateľa, ohľadom porušenia § 38 OZ, ktoré si mohol uplatniť aj samotný dlžník, odvolací súd nesprávne a nedostatočne odôvodnene neakceptoval (bližšie pozri bod 5.6. tohto rozhodnutia), dovolací súd poznamenáva, že z obsahu odvolania takto žalovaným formulovaná odvolacia námietka nevyplýva, žalovaný prezentuje túto argumentáciu prvýkrát až v dovolaní, aj to nie celkom zrozumiteľne. V danom prípade platí, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytnúť príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť. Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); (sp. zn. II. ÚS 70/2017). Námietky, ktoré dovolateľ neuplatnil v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie, prípadne jeho procesný postup v konaní namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne tiež sp. zn. 7Cdo/161/2019, 4Cdo/122/2020, 4Cdo/40/2019, 8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Preto dovolací súd na uvedenú námietku žalovaného v súvislosti s vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP neprihliadol.

20. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strany sporu na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011).

21. Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd môže len konštatovať, že dovolanie žalovaného namietajúceho vadu podľa § 420 písm. f) CSP spočívajúcu v nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu je síce v tejto časti prípustné, ale nie je dôvodné.

22. Dovolateľ ďalej v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP vyjadril svoj nesúhlas s dokazovaním, jeho hodnotením a hlavne záverom odvolacieho súdu, že neuniesol dôkazné bremeno vo vzťahu k naplneniu zákonných predpokladov na oprávnené odopretie plnenia veriteľovi ručiteľom. Ide o námietku dovolateľa, ktorú uvádzal už v odvolaní a odvolací súd na ňu aj reagoval tak, že považoval za správne, podrobné a presvedčivé závery súdu prvej inštancie (vyjadrené v bode 35. rozsudku okresného súdu) ohľadom vysporiadania sa s obranou žalovaného o údajnom naplnení zákonných predpokladov na oprávnené odopretie plnenia veriteľovi ručiteľom (§ 549 OZ). Odvolací súd navyše dodal, že bremeno dokazovania v smere preukázania všetkých postulátov tejto obrany ručiteľa, a to predovšetkým

existencie príčinnej súvislosti medzi zavineným konaním, resp. opomenutím konania veriteľa a neschopnosťou dlžníka uspokojiť pohľadávku veriteľa, je na ručiteľovi. Inak povedané, pokiaľ ručiteľ nepreukáže, že okolnosť, že dlžník nemôže uspokojiť pohľadávku veriteľa, je v príčinnej súvislosti so zavinením veriteľa, ručiteľovi nevzniká právo odoprieť plnenie veriteľovi namiesto dlžníka. V danom prípade žalovaný nijako pritom nepreukázal ani existenciu tejto príčinnej súvislosti, ako ani to, že nebyť podľa neho bezdôvodného odkladania súdneho vymáhania dlhu veriteľom od dlžníkov, títo by boli schopní (mali dostatok zdrojov) dlh splniť riadne a včas, a teda že by veriteľ im odklad plnenia za týchto okolností poskytol preto skutočne zbytočne, a poť. že by jemu ako ručiteľovi preto vzniklo právo na odopretie plnenia veriteľovi. Neunesol preto dôkazné bremeno, ktoré ho zaťažovalo, pričom takéto okolnosti nevyšli najavo ani z vykonaného dokazovania. Naopak z vykonaného dokazovania v tomto smere jednoznačne vyplynulo, ako to správne vyhodnotil aj súd prvej inštancie, že veriteľ práve svojou predžalobnou iniciatívou a aktivitou smerovanou voči dlžníkom dosiahol, že dodatočným plnením títo svoj omeškaný záväzok voči veriteľovi postupne znížili dobrovoľným splatením celkovej sumy 6.093,06 eur v jeho prospech, t. j. vrátane nepatrnej čiastky 13,18 eur, ktorou veriteľ bol uspokojený v konkurze.

22.1. Z uvedeného je tak podľa názoru dovolacieho súdu dostatočne zrejmé, že odvolací súd nadviazal na súdom prvej inštancie vykonané dokazovanie ohľadom namietanej skutočnosti postačujúce pre náležité zistenie skutkového stavu a z neho vyplývajúce správne skutkové zistenia, ktoré odvolateľ (dovolateľ) odvolaním nespochybnil a spochybniť nemohol len opakovaním jeho nesúhlasu so záverom súdu prvej inštancie o neunesení jeho dôkazného bremena vo vzťahu k naplneniu zákonných predpokladov na oprávnené odopretie plnenia veriteľovi ručiteľom, ktorý nesúhlas nereflektuje tzv. delenie dôkazného bremena, podľa ktorého každú procesnú stranu ťaží dôkazné bremeno ohľadne skutkových okolností, ktoré tvrdí, a na ktorých zakladá svoju argumentáciu, a z ktorej vyvodzuje pre seba prospešné následky. Preto pokiaľ žalovaný svoju obranu založil aj na tom, že v danom spore boli naplnené predpoklady na oprávnené odopretie plnenia veriteľovi ručiteľom podľa § 459 OZ, bolo jeho povinnosťou tvrdiť skutočnosti na preukázanie takejto možnosti a tieto aj preukázať. Procesná aktivita strán sporu v zmysle čl. 8 CSP a § 149 CSP a ich zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena v kontradiktórnom sporovom konaní leží výlučne na stranách sporu. Neunesenie dôkazného bremena v sebe obsahuje procesnú zodpovednosť strany sporu za to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia, a že z tohto dôvodu muselo byť v spore rozhodnuté v jej neprospech.

23. Dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi už konštantne pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

24. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolanie na takých argumentoch nestálo a dovolací súd ex officio (z úradnej povinnosti) dané vady sám nevyhľadáva.

24.1. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne ak nezistil určitú

podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva. V danom prípade dovolací súd takéto vady v procese dokazovania nezistil.

24.2. V tejto súvislosti dovolací súd akcentuje už dávnejšiu judikatúru najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) a ďalšiu na ňu nadväzujúcu rozhodovaciu prax najvyššieho súdu (pozri rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023), ktorá nepovažovala prípadnú neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Aj aktuálne podľa CSP platí, že dôvodom zakladajúcim zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP nie je nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval ústavný súd a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

25. Dovolací súd poukazuje, že právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu vrátane ich dôvodov a námietok (porovnaj II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010). Dovolací súd v tejto súvislosti akcentuje podstatu sporového konania, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné, úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné. Podľa názoru dovolacieho súdu námietka dovolateľa predstavuje jeho prostý nesúhlas s vykonaným dokazovaním, jeho hodnotením, najmä záverom, že predpoklady na oprávnené odopretie plnenia veriteľovi ručiteľom podľa § 549 OZ neboli preukázané, keď dovolateľ bez ďalšieho sa nestotožňuje hlavne s právnym záverom súdov nižšej inštancie, že ručiteľský záväzok, ani samotná spotrebiteľská zmluva nie sú neplatné, ktorý právny záver nepredstavuje zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany, resp. strán sporu.

26. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že také pochybenia súdov v procese dokazovania, ktoré by znamenali porušenie práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces v zmysle § 420 písm. f) CSP z obsahu spisu vrátane rozsudku odvolacieho súdu nevyplývajú, preto dovolanie v tejto časti ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

27. Pokiaľ dovolateľ namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, pretože „mal v danej veci nariadiť pojednávanie a dať priestor na vyjadrenie žalobcovi, ako aj žalovanému, čím by sa minimálne preukázalo, že vyčíslenie nároku odvolacím súdom nie je v správnej výške“ dovolací súd považuje za potrebné poukázať na viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní (§ 383 CSP). Obligatorne musí byť nariadené odvolacie pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP). Či je v konkrétnom spore nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie je však vecou úvahy odvolacieho súdu a nie strán sporu. Keďže v danom prípade odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav veci (viď bod 17. rozhodnutia odvolacieho súdu), preto nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nariadenie pojednávania v danej veci nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem, rozhodnutie odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý je v súlade so zákonom (§ 385 ods. 1 CSP). Postup odvolacieho súdu, ktorý sa neprieči zákonu, nemôže byť nesprávny, a tak nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto námietka žalovaného je neopodstatnená a dovolanie v tejto časti je potrebné odmietnuť pre jeho neprípustnosť (§ 447 písm. c) CSP).

28. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného namietajúce vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce v časti prípustné, ale nie je dôvodné, v časti je neprípustné, preto

dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

29. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalobcu v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že priznal žalobcovi voči neúspešnému žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.